

YTTRANDE

Dnr: Ks 2016/385

Kulturdepartementet
Enheten för demokrati och det civila
samhället
103 33 Stockholm

Betänkande EU på hemmaplan (SOU2016:10)

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att utreda möjligheterna att inom ramen för EU:s nuvarande regelverk och arbetssätt främja insyn, delaktighet och inflytande för aktörer i Sverige när det gäller frågor som beslutas i EU. Svenska kyrkan välkomnar denna utredning och dess betänkande. Strävan efter ökad delaktighet och inflytande är avgörande för ett demokratiskt och öppet samhälle.

Svenska kyrkan har en omfattande erfarenhet av att bedriva påverkansarbete, både genom nätverk baserade i Bryssel och i relation till svenska beslutsfattare. Arbete sker inom ramen för en rad politikområden som påverkar EU som global aktör, t.ex. bistånds-, jordbruks-, handels-, klimat- och nedrustningspolitik.

Utifrån Svenska kyrkans erfarenheter av att följa och påverka EU:s politik kan vi bekräfta den problembild som utredningen beskriver. Vi vill särskilt lyfta fram frågan om hur och när lagstiftningsfrågor identifieras och definieras. I detta skede, långt innan beslut fattas, är det av avgörande betydelse att det förs en bred offentlig dialog, där många röster och perspektiv får komma till tals. I Sverige ingår offentliga utredningar och remissförfaranden som regel i denna fas. På EU-nivå är diskussionen mycket mer otillgänglig. Bristen på en öppen diskussion i de faser som föregår lagstiftningsprocessen är sannolikt en orsak till den politiska tystnad som utredningen lyfter fram som ett avgörande problem. När frågorna väl kommer upp i medierna har lagstiftningsprocessen gått så långt att det finns små möjligheter att påverka besluten.

Det saknas fortfarande insikt om att besluten som fattas i EU till stor del bör behandlas och debatteras som inrikespolitik, eftersom de i hög grad avgör politik och lagstiftning i Sverige. Det är därför viktigt med tillräckligt långa remisstider för att möjliggöra en seriös behandling.

Svenska kyrkan välkomnar förslagen om åtgärder för att främja insyn och delaktighet. Vi vill särskilt lyfta fram förslaget om att regeringskansliet ska bjuda in intressenter till särskilda EU-beredningsgrupper för sakfrågor som väntas leda till ny lagstiftning. Vi efterlyser också att Riksdagen stärker sin dialog med intressenter i EU-frågor.

Vår erfarenhet är att det från regeringens sida oftast finns en stor vilja till dialog och samråd med civilsamhället. Däremot finns det stora brister i transparens vad gäller återkoppling om vilka positioner som regeringen intar och hur man driver dessa i EU. Detta försvårar civilsamhällets möjligheter att förstå och följa processer och att utkräva ansvar. Svenska kyrkan efterlyser därför en större öppenhet om regeringens positioner och strategier i EU-arbetet.

Uppsala den 26 maj 2016

På kyrkostyrelsens vägnar

Antje Jackélen
Ärkebiskop, ordförande

Erika Brundin
Utvecklings- och planeringschef